

تکالیف خلاق

نویسندگان:

مهدیه رحیمی نژاد

بهاره شادمان پور

ز برایات

علیمه فراشته

انتشارات راز نهان

۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور	: تکالیف خلاق/ نویسندگان مهدیه رحیمی نژاد... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران: راز نهان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۸۲۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: نویسندگان مهدیه رحیمی نژاد، بهاره شادمان پور، زهرا بیات، حلیمه افراشته.
موضوع	: تکلیف شب
موضوع	: Homework
موضوع	: برنامه ریزی درسی
موضوع	: Lesson planning
موضوع	: خلاقیت
موضوع	: Creative ability
شناسه افزوده	: رحیمی نژاد، مهدیه، ۱۳۶۱ -
رده بندی کنگره	: B۱۰۲۸
رده بندی دیویی	: ۳۰۰/۳۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۵۱۰۵۹

آدرس: میدان انقلاب، اول حمل ۵، جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲ شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۱۸۴ - ۰۹۱۳۲۳۳۰۳۶۹ آدرس الکترونیکی: raznahanbook@gmail.com آدرس سایت: www.raznahanbook.com	
---	--

عنوان کتاب	: تکالیف خلاق
مؤلف	: مهدیه رحیمی نژاد، بهاره شادمان پور، زهرا بیات، حلیمه افراشته
صفحه آرا	: رضا کاوه
طراح جلد	: حلیمه بیات
تصویرگر	: فاطمه بیات
ناشر	: رازنهان
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۸
قیمت	: ۲۲۰۰۰ تومان
ISBN: 978-600-448-820-4	

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۱۱.....	تکلیف
۱۸.....	دیدگاه‌ها در زمینه تکالیف
۲۲.....	اهداف تکلیف
۲۴.....	انواع تکالیف درسی از نظر
۲۴.....	۱- تکالیف تمرینی
۲۵.....	۲- تکالیف آماده‌سازی و آمادگی
۲۶.....	۳- تکالیف بسطی - امتدادی
۲۷.....	۴- تکالیف خلاقیتی و رشد قوه تخیل
۲۹.....	فعالیت‌های یادگیری ترمیمی یا اصلاحی
۳۱.....	تکالیف درسی از منظر تعداد دانش‌آموزان
۳۱.....	انواع تکلیف از لحاظ نوع ارائه
۳۲.....	حجم تکالیف
۳۳.....	کنترل، ارزیابی و بازخورد تکالیف
۳۵.....	تکلیف تکراری و یک نواخت دل زدگی می‌آورد
۳۶.....	نکات قابل توجه در دادن تکلیف
۳۹.....	هدفمند کردن تکالیف درسی باعث نشاط دانش‌آموزان می‌شود
۴۰.....	ارائه تکلیف با رویکرد خلاقانه
۴۱.....	طراحی تکالیف تلفیقی
۴۷.....	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند فارسی
۶۳.....	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند علوم
۶۹.....	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند مطالعات اجتماعی

۷۵	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند ریاضی
۸۹	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند هدیه‌های آسمان
۹۱	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند قرآن
۹۳	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند هنر
۹۷	نمونه‌هایی از تکالیف هدفمند تربیت بدنی
۱۰۱	سخن پایانی
۱۰۷	منابع

مقدمه

کز این برتر اندیشه بر نگذرد

نام خداوند جان و خرد

یادت می آید پیش وقت ها زنگ آخر که می شد و می خواستیم به خانه بیاییم، زنگ مدرسه به صدا در می آمد ... یکی از بچه ها داد می زد و می گفت: اجازه؟ مشق نگفتید؟ و معلم همان- طور که داشت از کلاس بیرون می رفت می گفت: «از روی درس دو بار بنویسید».

بعضی ها در نظام آموزشی ما فکر می کنند هر قدر بچه ها مشق بیشتری بنویسند و دفتر سیاه کنند، رشد علمی بیشتری پیدا می کنند در حالی که همواره هر تکلیفی از بی- تکلیف بودن بهتر نیست. بعضی از معلم ها هم در این حرف ها، مقصرند، وقتی بچه ها ماشین مشق نویسی می شوند!

در سراسر دنیا دانش آموزان دل خوشی از تکالیف مدرسه ندارند و هنگامی که مجبور باشند پیش از بازی با دوستان شان یا گشت و گذار در اینترنت، تکالیفشان را تمام کرده- باشند، این دلخوری بیشتر هم می شود. در دسر تکالیف درسی دانش آموزان، نصیب والدین هم می شود. درگیری با معضل اضطراب فرزندان، محدود شدن روابط خانوادگی و رفت و آمدها، مختل شدن برنامه سفرها و تفریحات خانوادگی، رهاورد تکالیف درسی برای خانواده ها است.

بی‌شک در خانواده یا دوستان و آشنایان با بچه‌هایی مواجه شده‌اید، که تمایلی نسبت به انجام تکالیف واگذار شده از جانب معلم ندارند. اولیایی که با خواهش و تمنا از دانش‌آموزان می‌خواهند مشق شب خود را بنویسند.

شکی نیست، که هنوز عده کثیری از معلمان به شیوه سنتی تکلیف شب می‌گویند. متأسفانه اغلب تکالیف درسی از کوچک‌ترین خلاقیتی بی‌بهره‌اند و هدف آموزشی خاصی در آن‌ها وجود ندارد. دانش‌آموزان با انجام این تکالیف دلسرد می‌شوند و لذت یادگیری را احساس نمی‌کنند. باید تکالیف را به گونه‌ای طراحی کرد که یادگیری دانش‌آموز با لذت همراه باشد.

کیفیت تکالیف به بی‌تنوعی زیادی در چگونگی انجام آن برجای می‌گذارد و تنها مشغول ساختن دانش‌آموزان، مفید نیست. باید تکالیفی که به دانش‌آموزان داده می‌شود، هدفمند باشد.

در طول سال تحصیلی چند بار برای شما تفرق افتاده است که تکلیفی را با لذت انجام داده باشید؟ در هنگام انجام تکالیف آموزشی چه احساسی به شما دست داده است؟ تا چه اندازه تکالیف به یادگیری عمیق شما کمک کرده است؟

اکنون که در مقام معلمی تصمیم می‌گیرید و تکالیفی را برای دانش‌آموزان تعیین می‌کنید، چه تغییراتی را در انتخاب، شکل و محتوای تکالیف نسبت به گذشته تحصیلی خودتان در نظر گرفته‌اید؟

یقیناً برای بهبود کیفیت فرآیند یاددهی-یادگیری، شما هم با ما موافق هستید که رویکردهای نظام آموزشی نیازمند بازنگری مجدد و غنی‌سازی برنامه‌های درسی به خصوص تکالیف آموزشی و تجارب یاددهی-یادگیری است.

در طی چند سال تدریس و برخورد مستقیم با دانش‌آموزان عزیز، دریافته‌ایم که کودکان ما در این سن از قدرت فراگیری خاصی برخوردارند. معلم می‌تواند با استفاده از تکالیف

مناسب و درگیر کردن دانش‌آموزان، آن‌ها را به چالش کشیده و به شکوفایی استعدادها و نهفته‌ی آن‌ها کمک فراوانی کند و با ارائه تکالیف هدفمند و خلاق، دانش‌آموزان را به ماورای کاری ترغیب می‌کنند که در کلاس درس آغاز شده‌است. تکالیف خلاق ممکن است به صورت کتبی، شفاهی یا انجام کاری یا حل مسئله‌ای خاص باشد. این نوع تکالیف قدرت خلاقیت، ابتکار شخصی، قدرت تحلیل و خود باوری را در دانش‌آموز پرورش می‌دهد. بدین منظور تصمیم گرفتیم تا به سهم خود در این راه قدمی برداریم.

خداوند بزرگ را شاکریم که توفیق داد تا بتوانیم حاصل گوشه‌ای از تجربیات و اندیشه‌های خود را در مجموعه‌ی حاضر، فراهم نماییم و به آموزگاران محترم مقطع ابتدایی تقدیم کنیم.

در این کتاب تصمیم داریم ضمن آشنایی همکاران با نمونه‌های متنوع تکالیف و بهره‌گیری از آن، به آن‌ها کمک کنیم با توجه به سلیقه و خلاقیت خود، تمرینات جدیدی را از دل این نمونه مثال‌ها استخراج نمایند.

این کتاب مانند هر اثر دیگر خالی از اشغال نیست. امید است آموزگاران و صاحب نظران عزیز با بررسی این مجموعه و بیان پیشنهادها، انتقادهای ارزنده خود، ما را در رفع کاستی‌ها یاری دهند.

Mahdiyehrahiminejad1361@gmail.com

من معلم هستم

زندگی پشت نگاهم جاریست ...

درد فهمیدن و فهماندن و مفهوم شدن

همگی مال من است

مهديه رحيمي نژاد - بهاره

شادمان پور - زهرا بیات - حلیمه افراشته

تابستان ۹۷